

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології

_____ О.В. Пономаренко
(підпис) (ініціали та прізвище)
« _____ » _____ 2023 р.

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 053 – психологія
освітньо-професійна програма «ПСИХОЛОГІЯ»

Укладач: Кузьмич О.П., магістр психології, асистент кафедри психології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психології

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2023 р.
Завідувач кафедри психології

_____ Н.О. Губа
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
«Психологія»

_____ Г.О. Горбань
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету СПП

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2023 р.
Голова науково-методичної ради факультету
СПП

_____ Т.В. Турбар
(підпис) (ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
		Цикл професійної підготовки спеціальності	
Спеціальність 053 - Психологія	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		7	7
	Змістових модулів – 2	Лекції	
		20 год.	4 год.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Кількість поточних і контрольних заходів – 11	Практичні	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Основи психологічного консультування» – ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними технологіями психологічного консультування через розкриття специфіки роботи з різними категоріями клієнтів та їх запитам.

Завдання дисципліни:

- сформувати у здобувачів вищої освіти знання про методологічні основи та відмітні особливості стратегій психологічного консультування;
- сформувати у здобувачів вищої освіти практичні прийоми консультативної роботи, систематизованими за критеріями сфери людської життєдіяльності та консультативної школи (напряму);
- сформувати у здобувачів вищої освіти здатність обирати стратегію, адекватну ситуаційному та особистісному контексту;
- сприяти самоорганізації здобувачів вищої освіти та зростанню їх особистісного потенціалу;
- сформувати у здобувачів здатність проводити психологічне консультування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за результатами вивчення навчальної дисципліни здобувач має

набути такі програмні компетентності:	методи і контрольні заходи
– ІК. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.	– метод усного контролю, – метод письмового контролю, – метод тестового контролю, – метод практичної
– ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	перевірки, – метод самооцінки
– ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	– вхідний контрольний захід;
– ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	– поточні контрольні заходи, – тематичні контрольні
– ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	заходи;
– ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.	– атестаційний контроль;
– ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	– підсумковий контроль.
– ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	– контроль на практичних
– ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.	заняттях.

– ЗК9. Здатність працювати в команді.	
– ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	
– ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
– ЗК12. Здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою.	
– ЗК14. Здатність орієнтуватися у постійно змінних умовах соціального середовища та ефективно будувати гармонійні стосунки з оточенням.	
– ЗК15. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності суспільних відносин.	
– СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.	
– СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.	
– СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.	
– СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.	
– СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).	
– СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.	
– СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.	
– СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	
– СК12. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію під час здійснення професійної діяльності.	
– СК15. Здатність знаходити ефективні рішення в нестандартних ситуаціях під час надання психологічної допомоги.	
досягти таких програмних результатів навчання:	методи і контрольні заходи
– ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	– метод усного контролю, – метод письмового контролю,
– ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.	– метод тестового контролю, – метод практичної
– ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.	– перевірки, – метод самооцінки
– ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні	– вхідний контрольний захід;

висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	– поточні контрольні заходи, – тематичні контрольні заходи; – атестаційний контроль; – підсумковий контроль. – контроль на практичних заняттях.
– ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.	
– ПРН8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	
– ПРН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	
– ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.	
– ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.	
– ПРН12. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	
– ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	
– ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	
– ПРН16. Знати про здобутки класичної та сучасної психології у сфері методології, теорії, практики та емпіричних досліджень.	
– ПРН17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	
– ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	
– ПРН20. Застосовувати набуті знання у практичній діяльності психолога, психолога консультанта та психолога терапевта.	
– ПРН21. Застосовувати набуті знання та уміння під час організації та надання психологічної та соціально психологічної допомоги різним верствам населення, професійно орієнтуватися у теоретичних підходах та практичних напрямках сучасної психології.	
– ПРН22. Обґрунтовувати і продуктивно забезпечувати розвиток і корекцію діяльності індивіда, соціальної групи.	

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Основи психологічного консультування» логічно й змістовно-методично пов'язана з дисципліною «Основи психологічної практики».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1: Теоретичні основи психологічного консультування.

Тема 1. Визначення психологічного консультування. Загальні проблеми психологічного консультування.

Що таке консультування. Хто займається консультуванням. Де застосовується консультування. Історичні корені психологічного консультування. Психологічне консультування. Відмінні риси психологічного консультування та психотерапії.

Тема 2. Психоаналітичний, психодинамічний підходи у консультуванні.

Психоаналіз як теорія особистості. Структура особистості. Основні техніки у психоаналітичному консультуванні. Інші психоаналітичні теорії.

Тема 3. Гуманістичний напрям у психологічному консультуванні.

Особистісно-центроване консультування. Гештальтконсультування. Транзактний аналіз у консультуванні.

Тема 4. Біхевіоральний та когнітивний напрям у консультуванні.

Теорія оперантного обумовлення та інкубації. Практика поведінкового консультування. Консультування реалізмом. Соціально-когнітивна теорія. Основні положення концепції. Раціонально-емотивне консультування. Техніки та моделі когнітивного консультування.

Тема 5. Екзистенційний напрям у психологічному консультуванні.

Структура особистості. Екзистенційна модель механізмів захисту. Логотерапія. Спецтехніки. Парадоксальна інтенція.

Змістовий модуль 2: Практика психологічного консультування.

Тема 6. Психологічне консультування з особистісних проблем.

Хто звертається за психологічною допомогою. Особливості соціальних функцій консультанта. Особливості здійснення психологічного впливу в процесі психологічного консультування.

Тема 7. Психологічне консультування у сфері освіти.

Головні запитання в сфері психолого-педагогічного консультування. Консультування батьків та педагогів щодо взаємодії з дітьми різного віку. Консультування з розвитку здібностей школярів. Консультування з проблем шкільної адаптації та успішності. Консультування з проблем профілактики дитячої злочинності, наркоманії та алкоголізму.

Тема 8. Етапи психологічного консультування: підготовчий та діагностичний.

Попереднє знайомство. Збирання відомостей і встановлення контакту. Виявлення очікувань. Укладання контракту. Завдання підготовчого етапу. Перша фаза: клієнт говорить, консультант слухає. Тестування. Робота зі скаргою. Розпитування клієнта. Друга фаза: консультант і клієнт формують запит. Робота з почуттями. Завдання психолога на діагностичному етапі.

Тема 9. Етапи психологічного консультування: корекційний та заключний.

Завдання корекційного етапу. Можливості і технічні прийоми психокорекційного впливу. Визначення реєстру рішень і вибір серед альтернатив. Узагальнення висновків щодо зміни поведінки клієнта. Закріплення мотивації клієнта щодо змін. Обговорення питань, що стосуються подальших відносин клієнта з консультантом.

Тема 10. Консультативна бесіда як основний метод роботи психолога-консультанта.

Організація місця консультативної бесіди. Час бесіди. Одяг та імідж консультанта. Вітання і знайомство. Позиція і дистанція. Спостережливність і рефлексія психолога. Уважна поведінка консультанта – основа спілкування. Навички слухання. Навички дослідження. Навички дії.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів	
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. зав-ня, балів	Практ. зав-ня, балів
		ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.		
1	45	15	2	10	2	5	2	30	41	15	12
2	45	15	2	10	2	5	2	30	41	15	18
Усього за змістові модулі	90	30	8	20	4	10	4	60	82	30	30
Екзамен										30	10
Разом								90	90	100	

5. Теми лекційних занять

	Назва теми	Кількість годин
--	------------	-----------------

Змістовий модуль		ден.		заоч.	
1	Визначення психологічного консультування. Загальні проблеми психологічного консультування.	2		2	
1	Психоаналітичний, психодинамічний підходи у консультуванні.	2			
1	Гуманістичний напрям у психологічному консультуванні.	2			
1	Біхевіоральний та когнітивний напрям у консультуванні.	2			
1	Екзистенційний напрям у психологічному консультуванні.	2			
2	Психологічне консультування з особистісних проблем.	2			
2	Психологічне консультування у сфері освіти.	2			
2	Етапи психологічного консультування: підготовчий та діагностичний.	2			
2	Етапи психологічного консультування: корекційний та заключний.	2			
2	Консультативна бесіда як основний метод роботи психолога-консультанта.	2		2	
Разом		20		4	

6. Теми практичних занять

Змістовий модуль	Назва теми	Кількість годин	
		ден.	заоч.
1	Процес психологічного консультування.	2	
1	Консультування в контексті різних наукових підходів.	2	2
2	Специфіка консультативної діяльності психолога. Зміст та організація консультування.	2	1
2	Психологічне консультування клієнтів різних типів особистості.	2	
2	Віково-психологічне консультування.	2	1
Разом		10	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

Змістовий модуль	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	Навчальний тест	Змістовий модуль 1	Правильна відповідь	7
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття 1	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття 1	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	6
	Участь у практикумі з теми практичного заняття 2	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття 2	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	6
2	Навчальний тест	Змістовий модуль 2	Правильна відповідь	7
	Участь у конференції з теми практичного заняття 3	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття 3	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	6
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття 4	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття 4	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	6
	Участь у практикумі з теми практичного заняття 5	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття 5	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	6
Атестації	Атестаційний контроль 1	Тестування 1	Правильна відповідь	8
	Атестаційний контроль 2	Тестування 2	Правильна відповідь	8
Усього за контр.заходів	9			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Екзамен	Підсумковий тест	Зміст дисципліни	Правильна відповідь	30

	Індивідуальне завдання:	Підготувати алгоритм проведення психологічного консультування у одному з напрямів (психоаналітичному, когнітивному, екзистенціальному, гештальт, НЛП, позитивної психотерапії та ін.). Описати та проаналізувати консультативний випадок.	Вимоги та критерії до виконання та оформлення подано у СЕЗН ЗНУ (Moodle)	10
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна

1. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основи психологічного консультування: Навч. посіб. К.: МАУП, 2004. 152 с.
2. Консультативна психологія : [підручник] / Булах І. С., Кузьменко В. У., Помиткін Е. О. Вінниця : Нілан, 2014. – 484 с.
3. Цільмак О.М., Лефтеров В.О. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник / за заг. ред. О. М. Цільмак. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020, 266 с. - з іл.
4. Основи психолого-управлінського консультування: навч.посіб./ Л.М.Карамушка, Н.Л.Коломінський, М.В.Войтович та ін. К.: МАУП, 2002. С.14 23.
5. Осадько О.Ю. Технології психологічного консультування. К.: Ред. загальнопеда. газ., 2005. 128 с.

Додаткова

1. Фройд З. Вступ до психоаналізу / Зігмунд Фройд ; [пер. з нім. П. Тарашук]. Київ : Основи, 1998. 709 с.
2. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості : Навч.посіб.для студ.ст.курсів психол.фак.та від-нь ун-тів. Харків: Фоліо, 1996.
3. Коломінський Н.Л. Психологія педагогічного менеджменту. Київ: МАУП, 1996.
4. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини/Упоряд.: С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. Київ: Мікрос-СВС, 2003.
5. Розвиток пізнавальних процесів у дитини/ Упоряд.: С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. Київ: Мікрос-СВС, 2003.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ЗНУ каталог. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/ufd/index.php>
2. Бібліотека українських підручників. URL : <https://pidruchniki.com/psihologiya/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL : <http://dnpb.gov.ua/ua/>
4. Електронна бібліотека НАПН України. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/>
5. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України «Актуальні проблеми психології» . URL : <http://www.apppsychology.org.ua/index.php/ua/>
6. Науковий журнал «Психологічний часопис» Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. URL : <http://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal/about>
7. Наукові видання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, підготовлені за результатами фундаментальних досліджень (доступні для завантаження в форматі PDF) . URL : <http://inpsy.naps.gov.ua/info/273/>
8. Наукометричні фахові видання з психології. URL : <http://inpsy.naps.gov.ua/info/272/>
9. Національна бібліотека України. імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Сайт Інституту соціальної та політичної психології НАПН України. URL : <http://ispp.org.ua>
11. Інститут корекційної педагогіки і психології, м. Київ. – URL: www.ikpp.npu.edu.ua/index.php?limitstart